

INHOUDELIJK VERSLAG PROJECT 'SLAUERHOFF – IN MEMORIAM PATRIS'

Cultuureel podium Dorpskerk Huizum heeft in 2018 deelgenomen aan het Under de toerproject dat onderdeel was van het hoofdprogramma van LF2018.

Dorpskerk Huizum (in het vervolg DKH genoemd) heeft in dat kader gekozen voor het thema Jan Jacob Slauerhoff, de in Leeuwarden in 1898 geboren dichter die als scheepsarts alle wereldzeeën heeft bevaren en over tal van (ei)landen en culturen heeft gedicht en qua internationale uitstraling en oriëntatie perfect past bij een Culturele Hoofdstad van Europa.

De lokale reden voor de DKH om voor hem als thema te kiezen was dat hij zijn langste gedicht (In Memoriam Patris, met liefst 34 strofen, dus 34 'verhalen' of 'noties') heeft gewijd aan zijn vader en diens begrafenis in Huizum. Dat uitzonderlijk lange gedicht biedt dus tal van ankerpunten voor artistieke verbeeldingen. Vanwege de 'link' met Slauerhoff organiseert de DKH overigens al een jaarlijkse Slauerhoff Lezing door een landelijke prominent. Ook Slauerhoffs moeder werd in Huizum begraven. De grafsteenplaat van pa en ma Slauerhoff bevindt zich op een sokkel bij het toegangspad en is een echte *eyecatcher* voor de kerk. Een werkgroep van de DKH heeft zeker 2,5 tot 3 jaar gebrainstormd over de wijze waarop dit invulling kon krijgen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een uitgebreid projectplan dat de

goedkeuring heeft verkregen van Under de Toer en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Wij zijn beide organisaties heel erkentelijk voor hun medewerking in deze. Tijdens de projectvoorbereiding bleek dat we ook nog tal van andere aanvullende financiële middelen nodig hadden om onze (forse!) ambities rond het Slauerhoffproject waar te maken. Dat fundraisingproject heeft ons veel inspanning gekost. We zijn ook de overige subsidieverstrekkingen heel erkentelijk voor hun medewerking. Dat betrof de Boelstra Olivier Stichting, het Old Burger Weeshuis, het Nieuwe Stads weeshuis, de provincie Fryslân (kleine regeling Lân fan Taal), gemeente Leeuwarden (Mienskipsfonds), LOF

MCL, Bols (kleine bijdrage in natura) en Van der Valkhotel Leeuwarden (gratis gebruik LED-scherf). De uitgevers Arbeiderspers en Nijgh & Van Ditmar hebben de boekpresentatie op 7 september j.l. mede mogelijk gemaakt en Intratuin heeft haar grote parkeerterrein om niet beschikbaar gesteld bij alle evenementen.

Sommige bijdragen waren geormerkt voor een specifiek deelproject. Zo richtte de bijdrage van Under de Toer / Prins Bernhard Cultuurfonds zich op de theatervoorstelling en de expositie en was de bijdrage van de Boelstra Olivier Stichting strikt beperkt tot de uitgave van een door de DKH uit te brengen boek over Slauerhoff en diens gedicht.

Onderstaand volgt een inhoudelijk verslag van de projecten op hoofdlijnen. Veel andere achtergrondinformatie en allerlei kleinere nieuwsfeitjes die hier niet aan de orde komen kunt u vinden op de website www.slauerhoff-2018.nl die wij apart voor het Slauerhoffproject in het leven hebben geroepen.

Separaat volgt ook een financieel verslag. Opgemerkt moet worden dat er verspreid over de tijd subsidie-aanvragen zijn ingediend. Toen bij de projectvoorbereiding bleek dat er extra evenementen rond 'Slauerhoff' zouden worden ondernomen, zijn er aanvullende middelen gezocht. Een project dat zo veel verschillende onderdelen kent als het onderhavige is per definitie onderdeel van een dynamisch proces. De begroting is, mede naar aanleiding van na de toekenning door 'Under de Toer' gemaakte opmerkingen m.b.t. opzet en bereik van de evenementen, met enkele vervolgstappen meegegroeid. Gemakshalve richten wij ons bij dit verslag dan ook op de laatste begroting (ingediend bij de subsidie-aanvraag voor het Mienskipsfonds van de gemeente Leeuwarden met behulp waarvan ons laatste tekort werd gedicht): deze geeft het meest complete en actuele beeld.

Wij lopen hier successievelijk alle deelprojecten van *Slauerhoff – In Memoriam Patris* langs waarbij de eerste drie genoemde onderdelen onze drie hoofdprojecten waren.

1 Acht theatervoorstellingen

Aan het gedicht is een theatervoorstelling gewijd die acht keer is opgevoerd: zes keer voor een algemeen publiek en twee keer tijdens een matineevoorstelling (op 14 en 21 september) die specifiek was bedoeld voor middelbare scholieren. De overige voorstellingen zijn opgevoerd op de avond van 14, 15, 16, 21, 22 en 23 september.

Het script is geleverd door Gerrit Jan Zwier, auteur van tal van boeken (incl. het Slauerhoffboek *“Alleen voor Friesland heb ik nog een zwak”*). Hij leverde eerder ook het script voor een openluchtvoorstelling over Slauerhoff in Jorwert.

Artistiek leider was Gooitsen Eenling. Hij werd bijgestaan door Wytze Veenstra. Het productieteam bestond uit Gooitsen Eenling, Peter de Haan, Alie Kooyman, Matty van der Meer en Sjoerd Munniks. Later werd penningmeester Menno de Lange aan het team toegevoegd.

Coördinator van alle techniek (geluid, licht, projecties etc.) was Peter Popken (apparatuur van RED-audio)

Coördinator voor rekvisieten en kleding was Matty van der Meer (met bijzondere dank aan theaterkoor Animato en Abbingahiem en medewerkers van de (gemeentelijke) Huizumer begraafplaats).

De publiciteit werd verzorgd door Peter de Haan, Peter Popken, Jan de Vries en diverse anderen voor deelprojecten (voorbeelden: websites: Hetty Janssen; trailer: Arjan Geertsma, muzikale vertolking gedicht: Jankobus Seunnenga) en STIP (drukwerk).

Het subsidietraject werd verzorgd door Peter de Haan.

Naast deze namen hebben tal van anderen meegewerkt aan het welslagen van de verschillende deelprojecten. Hun namen zijn vermeld in het programmaboekje dat uit 20 bladzijden bestond. Korthedshalve wordt daarnaar verwezen.

Het bijzondere van de voorstelling was dat deze begon in nevengebouw de Voorhof vanwaar een 'uitvaartbegeleider' het publiek, terwijl de klok luidde, naar de Huizumer begraafplaats begeleidde waar relevante onderdelen van het gedicht op de feeëriek verlichte begraafplaats werden gespeeld waarna het publiek verhuisde naar de kerk zelf waar het vervolg van de voorstelling plaatsvond.

Een ander kenmerkend onderdeel van de voorstelling was de bijzondere samenwerking tussen de 7 acteurs (deels professioneel, deels amateur) en de muzikale begeleiding die in totaal bestond uit maar liefst 45 instrumentalisten en koorleden. Die begeleiding vond tijdens de hele voorstelling plaats (o.a. door bij de teksten passende geluiden te produceren waardoor de voorstelling ook kenmerken van een visueel hoorspel kreeg; voor zowel de koorleden als het publiek was dit laatste onderdeel een gehele nieuwe ervaring / beleving).

Vanwege de aard van het gedicht stond de vader-zoonrelatie in het stuk centraal. Juist daarom vonden de middelbare scholieren het thema ook aansprekend. De voorgedragen poëzie van Slauerhoff is meer dan 80 jaar oud, dat de jongeren deze 'tijdloos' (net zoals het thema zelf) vonden was voor ons een bijzonder leuke ontdekking want we hebben het vanaf het begin een uitdaging gevonden om 'Slauerhoff' ook voor een jongere generatie toegankelijk te maken. Gelet op de reacties na afloop is die uitdaging geslaagd. Het feit dat de artistiek leider een lesbrieff voor de drie betrokken scholen heeft gemaakt en de leerlingen tevoren ook heeft bezocht heeft in niet geringe mate daaraan bijgedragen.

Beelden zeggen vaak meer dan woorden: van deze theatervoorstelling is een dvd beschikbaar, die desgewenst uitgeleend kan worden.

Wij volstaan hier met de constatering dat we als DKH na afloop talloze dankbetuigingen (zowel mondeling als via de mail) hebben ontvangen en dat de voorstelling in beide Friese dagbladen een uitstekende recensie verkreeg (de Leeuwarder Courant gaf de voorstelling vier sterren).

Vrijwel alle ruim 60 vrijwilligers van de DKH waren bij dit onderdeel betrokken: er waren bijv. ook veel gastvrouwen, cateraars etc. nodig, zowel bij de voorbereiding als tijdens de voorstellingen zelf.

Samen met de ruim 50 personen (spelers, muzikale begeleiding) waren meer dan 100 mensen rechtstreeks bij de voorstellingen betrokken.

De koorleden onder leiding van dirigent/componist Jan Verbogt bestonden uit zowel twee koren (Her & Der en Illumina) die normaliter ook in de DKH repeteren als uit individuele koorleden die ook in andere lokale (project)koren actief zijn. Zij werkten perfect samen met de muzikanten: cello: Derk Stegeman, Het Fryska fluit ensemble: Sonja de Haan, Marlies de Jager en Janine Lenar, trombone: Elly Smidt en althoorn: Wytze Hospel. Er was sprake van een goede samenwerking tussen professionals (artistiek leider, dirigent, toneelspeelster Brecht Wassenaar) en de amateurspelers: Johannes Keekstra, Jouke van der Zee, Roel Boersma, Celia Tjassing, Peter de Jong en Pim Limburg (en met dichteres/performer: Aafke Koster). Alle voorstellingen waren uitverkocht (8 x 120 zitplaatsen = 960 bezoekers, een deel daarvan bestond uit vrijkaarten voor genodigden/vrijwilligers).

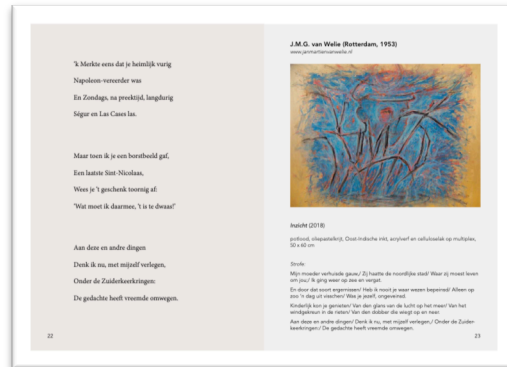
2 Expositie Slauerhoff – In Memoriam Patris

Conform onze plannen is samen met Keunstwurk aan 11 kunstenaars uit zowel Fryslân (onder wie een die bewust de eigen wijk Huizum vertegenwoordigde) als Ost-Friesland gevraagd om zich door het gedicht In Memoriam Patris te laten inspireren. Het betrof: Ton Aartsen, Marije Bouman, Gerrit Cnossen, Douwe Idema, Brigitte Frehsee, Sjouke Iedema, Bartle Laverman, Wim Reimert, Baukje Scheppink, Gert Jan Slotboom en J.M.G. van Welie.

Van die kunstwerken is een expositie samengesteld die vanaf 4 augustus tot en met 6 oktober te bezichtigen was op alle zaterdagmiddagen en tijdens de verschillende evenementen (ook buiten ‘Slauerhoff’ om) die in de DKH plaatsvonden

Van de expositie is een mooi vormgegeven full colour - catalogus samengesteld waarin naast een foto van het kunstwerk door de kunstenaar ook de strofe uit het gedicht werd aangegeven die voor hem of haar leidend was geweest bij het

conciipiëren van het werk. Vrijwilligers gaven bezoekers ook toelichting op de achtergrond van de kunstwerken.

Bij de opening van de expositie op 4 augustus in een -ondanks de zomerperiode- goed bezette kerk hebben alle deelnemende kunstenaars ook mondeling een toelichting gegeven op hun werkstuk, afgewisseld met prachtige (door Piet Kok) vertolkte Slauerhoffliederen.

Bijzonder was ook dat de expositie tegelijk als passend decor heeft gediend tijdens de acht theatervoorstellingen over hetzelfde gedicht. Daarmee vormde het Slauerhoffproject een mix van zowel taal (poëzie), muziek (tijdens de voorstelling) als beeldende kunst over een en zelfde gedicht, daarmee beantwoordend aan de wens van de DKH om tot een cross-over-aanpak te komen, zelfs nog aangevuld met andere elementen (zie hierna).

Ook nu was sprake van een heel vruchtbare samenwerking tussen enerzijds professionals als de 11 kunstenaars, Keunstwurk, de artistiek leider en anderzijds de uit vrijwilligers bestaande werkgroep Expositie van de DKH onder voorzitterschap van Sjoerd Munniks.

In twee kranten in het Duitse Jeverland (Ost Friesland) is meermalen aandacht geschonken aan het kunstwerk dat Brigitte Frehsee had gemaakt in het kader van de Slauerhoff-expositie en aan het feit dat zij de deelnemende Friese kunstenaars heeft uitgenodigd om in 2019 in haar eigen galerie een expositie in te richten. Daarmee zou de internationale culturele samenwerking die er al bestaat tussen Leeuwarden (Huizum) en Jever een extra impuls krijgen. Die uitnodiging werd met applaus aanvaard. Op aanvraag zijn die Duitstalige publicaties beschikbaar.

De openstelling van de expositie viel samen met 'Tsjerkepaad' waar de DKH jaarlijks ook aan mee doet, zij het dat de Tsjerkepaadperiode iets eerder begon. Tijdens deze periode zijn er ca. 1000 bezoekers geweest. Samen met de

theatervoorstellingen en overige evenementen in de DKH hebben tussen de 2000 en 3000 mensen kennis kunnen nemen van de expositie. Dat is een forse veelvoud van het aantal bezoekers dat in andere jaren tijdens de zomerperiode de DKH bezoekt.

3. Boek Tienmaal In Memoriam Patris

Veel van Slauerhoffs werk werd in andere talen vertaald. Maar het gedicht *In Memoriam Patris* vanwege die uitzonderlijke lengte juist niet. Vandaar dat een werkgroepje van de DKH onder leiding van Peter de Haan op 7 september het boek *Tienmaal In Memoriam Patris* heeft uitgebracht waarin het gedicht in maar liefst tien talen is verschenen: naast het Nederlands in het Fries, Frans, Duits, Engels, Spaans, Italiaans,

Portugees, Russisch en Chinees. Vele tientallen mensen hebben aan dat vertaalproject meegewerkt: naast vertalers hadden we ook vaak een of twee 'meelezers' (onder wie de waardevolle inbreng van Evert Duintjer Tebbens) die zorgden voor kritische feedback. Soms was sprake van een 'mini-mienschap' (voorbeeld: een Duits echtpaar dat zorgde voor de Duitse vertaling en het gedicht besprak met cursisten Nederlands in het Noordduitse Jever).

We hebben de ambassadeurs in betrokken taalgebieden gevraagd de desbetreffende vertaling onder de aandacht te brengen van media en literaire magazines.

Daarnaast hebben zij meegewerkt aan een film waarbij zij enkele strofen uit het gedicht in de desbetreffende taal voorlezen of lieten voorlezen. De Nederlandse tekst bij die film werd verzorgd door Gerdi Verbeet (locatie: het Binnenhof) en de Friese tekst door CdK Arno Brok (locatie: Statenzaal). De film werd vertoond tijdens de presentatie van het boek op 7 september in een tjokvolle DKH.

Het boek *Tienmaal In Memoriam Patris* (122 bladzijden) bevat naast het gedicht in tien talen vele afbeeldingen van Slauerhoff, een wereldkaart met landen waarover hij heeft gedicht en een voor- en nawoord van Peter de Haan. Voor de vormgeving stond Peter Popken. Uitgever: het Dokkumer Diep (Drukkerij Douma). In de boekwinkel is het te koop voor € 9,90.

Tijdens de theatervoorstellingen en de expositie was er de nodige belangstelling voor het boek en dus sprake van een synergie-aspect.

Aan het boek is aandacht geschonken in de regionale media, in Trouw en door de Groene Amsterdammer. Daarnaast is het boek tentoongesteld op Schiphol tijdens een door het Letterenfonds georganiseerde expositie over Slauerhoff. Aan die

expositie besteedde de Volkskrant op 13 oktober j.l. de nodige aandacht. Hiermee wordt duidelijk dat het aangeven van 'bezoekersaantallen' rond het uitgeven van het boek een lastige opgave is. De presentatie van het boek, overigens samen met de presentatie van de vernieuwde Slauerhoffbiografie door dr. Wim Hazeu en van de Verzamelde Gedichten door Hein Aalders c.s., trok een volle kerk met zo'n 175 bezoekers. Onder hen ook hoogwaardigheidsbekleders zoals de Ambassadeur van Portugal, vertegenwoordigers van de Spaanse ambassade en de Duitse Consul.

Er zijn enige honderden exemplaren van het boek verkocht en via de vermelde media en de nog steeds lopende expositie op Schiphol hebben vele duizenden mensen kennis van dit initiatief genomen. Kortom, het boek heeft de nodige exposure gehad en ook op die manier bijgedragen aan de 'legacy' van 2018.

4. Additionele en /of ondersteunende extra projecten

Zoals eerder aangegeven heeft de DKH bewust gekozen voor een zo breed mogelijke 'cross-over-aanpak' met als bedoeling dat diverse deelevenementen ook weer aandacht zouden genereren voor de drie hoofdprojecten als vermeld onder 1 t/m 3.

We vermelden hierbij in het kort de overige deelevenementen:

a. Openluchtconcert op 9 juni 2018, waarbij 'Slauerhoff' optrad.

In de middag van 9 juni j.l. vond ter gelegenheid van de opening van de sloepenroute (onderdeel Vrijbaanproject gemeente Leeuwarden) die via de Wirdumervaart pal langs de DKH voert een openluchtconcert plaats dat door vele honderden mensen is bijgewoond. Deze activiteit vond plaats in nauwe

samenwerking met de wijkorganisatie Huizum-Oost. Voorafgaand aan de officiële ingebruikname trad 'Slauerhoff' op waarbij hij aan 'Escher' (ook in Leeuwarden in 1898 geboren) een gedicht voordroeg over zijn 'terugkeer' naar zijn geboortestad. De wijkkrant van Huizum-Oost heeft zowel op weg naar als tijdens de Slauerhoffevenementen regelmatig aandacht geschonken aan ons Under de Toerproject. De samenwerking met de wijkorganisatie verliep steeds vlekkeloos.

b. Twee lezingen over leven en werk van Slauerhoff

Op 5 augustus hield dr. Rob Leemans een lezing over leven en werk van Slauerhoff in een vrijwel volle DKH. Op 4 oktober hield maritiem auteur en kunstenaar Arne Zuidhoek, die ca. 75 boeken schreef waaronder twee over Slauerhoff, de jaarlijkse Slauerhoff Lezing die tegelijk een afsluiting vormde van de verschillende Slauerhoff-evenementen. Beide sprekers kozen voor een gehele verschillende insteek: de ene was meer chronologisch, de andere meer thematisch. Beide lezingen vulden elkaar perfect aan.

SCHUTTEVAER

Zoekend naar het eiland van geluk

Zuidhoek over Slauerhoff

Door Gjp van Hestem

Heel zijn leven was hij op zoek naar geheimen achter de horizon, Jan Jacob Slauerhoff (1898-1936). Hij staat bekend als één van Nederlands grootste maritieme schrijvers. Zwervend over de oceanen zocht hij naar 'het eiland van geluk', al bleef dat voortdurend buiten zijn bereik. Zijn erfenis bestaat uit een uitzonderlijke reeks boeken en gedichten. De in maritieme kringen wereldberoemde auteur en kunstenaar Arne Zuidhoek gaf er een lezing over. Eén ding werd duidelijk: de romantische reislust van Slauerhoff wijkt niet zoveel af van die van Zuidhoek.

'Als je stopt met varen ben je eigenlijk een beetje vreemd'

Arne Zuidhoek: 'Mijn ondervraagde naar het eiland van geluk. Zoekend naar iets dat niet bestaat. Jan Jacob Slauerhoff was een literair genie en daarom is zijn levensreis voor ons niet vergeefs geweest.' (Foto: Gjp van Hestem)

Leeuwarden is dit jaar culturele hoofdstad, onder de naam Leeuwarden Fryslân 2018. Slauerhoff maakt als beroemde Leeuwarder integraal deel uit van het Europese project. De Frieten geven er vorm aan met een theaterstuk, een expositie en op 5 oktober jongstleden de 'Slauerhoff Lezing'. Op de sterfdatum van de grote dichter vindt deze lezing jaarlijks plaats in cultureel podium Dorpskerk Huizum. Niet voor niets op de kleine begrafplaats bij de dorpskerk bevindt zich het graf van Slauerhoff. Als spreker koos curator Peter de Haan dit jaar welbewust voor Arne Zuidhoek, maritiem schrijver en beoefend kunstenaar. Ooit begon Zuidhoek (1941) als reizen, aanvankelijk drie jaar in de loopvaart, later twee jaar bij de marine. Zuidhoek: 'Met niets dan een kansloos VLO-diploma op zak was ik op een kantoor beland. Dat was niets voor mij. Daarom ben ik gaan varen. Na mijn tijd bij de marine vond ik mezelf eigenlijk te oud om nog als matroos onder de gage te gaan werken. Toen ben ik maar kunstenaar geworden. Als je stopt met varen, ik weet het

niet, dan ben je eigenlijk een beetje vreemd. Aan de wal heb je niet veel aan de kennis die je op zee hebt opgedaan. In de jaren '60 schreef ik als journalist over bootmuziek. In 1971 zaten we in Spanje, op de vlucht voor de koude Hollandse winters. We kochten daar een oude schoener en gingen varen met passagiers. Romers van de chartervoort waren we. Tot 1978 hebben we dat gedaan'. Intussen werkte Zuidhoek aan zijn oeuvre als kunstenaar. Spreekboek, legenden en de zee werden zijn specialiteit, in tekst en in beeld. Hij heeft intussen zo'n 75 boeken op zijn naam staan. 'Twee ervan wijdde hij aan Slauerhoff: 'Te varen naar het eiland van geluk' en 'Een reis'. Zuidhoek is een zeventiger die vrij en ontspannen in het leven lijkt te staan. Af en toe loont hij zelfs olijk over. Hij neemt zijn verhaal over het leven van Slauerhoff deoorspronkelijk serieus, met duidelijke standpunten over de beroemde dichtende schepers.

Dichter met kloten

'Van Hines, de biograaf van Slauerhoff, bracht de schrijver onder mijn aandacht nadat hij mijn uitgever

werd. Slauerhoff had gekozen voor het beroep van scheeparts, want hij verlangde intem naar 'zinnelijke belevingen'. Avontuur met een grote A. Een maand na het behalen van zijn doktersdiploma had hij al aangemonterd als scheepsofficier. Hoewel, de enige partijtje was hij vaak zelf. Al op zijn eerste reis kreeg hij maagboudingen en astma-aanvalletjes. Hij had zijn hele leven last van een zwakke gezondheid. Misschien spiegelde hij zich daarom aan andere zielelijke dichters, zoals Verlaine, Raudelaine, Rimbaud, Shelley, Keats. Hij deelde 'Ina' 'radiale diep tot zijn fascinatie voor codicie, morfië en andere opiumhoudende middelen - logisch dat hij daar in zijn jaren om de Oost tegenaan liep.

Huisarts op Vlieland

'Slauerhoff is voor mij de enige dichter met kloten. Wat hij mij heeft geleerd is extra dimensie. Hij is een monument in de literatuur, dat je ondergaat, dat je bewust maakt dat je leeft. Hij zag zichzelf als de ontstembare zwerwer. Als hij eenmaal ergens was aangekomen, dan wilde hij weer weg. 'Stoommonsters, zwarte schepen, een reis vol ver-

schrikkingen met een verwerde brik, aan het eind misschien het eiland van geluk.' Slauerhoff werkte enkele jaren als huisarts op Vlieland. In zijn jeugd had hij er gekund voor zijn astma. Het waren gelukkige tijden geweest en hij zag de kleine gemeenschap als een metafoer van het 'eiland van geluk'. 'Zo werkte het echter niet. Zijn verking wilde zich niet begeven op een eiland. Aan de verhouding kwam een eind en in zijn wanhoop trok Slauerhoff weer naar het Verre Oosten. Hij moestende aan op een kledelboot, als verdoemde poer. Aan boord van een koopvaardijfchip had je destijds twee echt eerzame mensen: dat waren de kapitein en het bokzeuatie - nog veel meer dan de scheeparts. Nee, het varen voldeed niet werkelijk aan de verlangens van de zwerwer. De reder bepaalde de koers. Tegem beter weten in verharde Slauerhoff in zijn zwerfverbestaan.' Tijdens een reis naar Zuid-Afrika kreeg Slauerhoff malaria. In oktober 1936, drie maanden na de publicatie van zijn laatste dichtbundel 'Een vertijk roemansgraf', stierf hij in rusthuis Villa Carlis in Hilversum.

Copyright © Schuttevaer. All rights reserved. 2018

c. Podium voor Slauerhoffproject door kunstenaar Sithabile Mlotshwa

Deze uit Zimbabwe afkomstige kunstenaar is als artist in residence (op uitnodiging van Leeuwarder Rotaryclubs) bezig met een hoogst interessant kunstproject waarbij de Slauerhoffbrug in Leeuwarden (een van de 'ten most amazing movable bridges in

the world') als metafoor dient. Zij kreeg op 4 oktober 2018 in de DKH gelegenheid om haar project toe te lichten.

d. Optredens door de dichter Rienk Kruidenink

Op drie verschillende data heeft de Leeuwarder dichter Rienk Kruidenink in de DKH opgetreden met door Slauerhoff geïnspireerde gedichten die deels ook in het Fries zijn vertaald (deze werden vertolkt door Margje Visser en Klaas de Jong). De daaraan gewijde dichtbundel 'In het teken van Slau' werd ook in de DKH gepresenteerd.

e. Slauerhoff wandelroute

De DKH heeft in samenwerking met het Historisch Centrum Leeuwarden (HCL) gezorgd voor de uitgave van een veelkleurige brochure met een wandeling langs Slauerhofflocaties in Leeuwarden. Deze start bij zijn geboortehuis aan de Voorstreek en eindigt bij de Dorpskerk Huizum waar zijn ouders begraven werden en waar zijn lange IMP-gedicht zich afspeelt. Van deze wandelroute is een grote oplage (ca. 3000) verschenen. Ook deze behoort tot de 'legacy' van LF2018.

f. Fietstocht langs Slauerhofflocaties

Het HCL heeft een fietstocht langs Slauerhofflocaties georganiseerd (gids: Peter de Haan). Deze eindigde bij de DKH waar de deelnemers zijn ontvangen met een toelichting op de Slauerhoffprojecten en een rondleiding in en rond de kerk georganiseerd.

g. Gedicht In Memoriam Patris is op muziek gezet

Op verzoek van de DKH heeft de Friese singer-songwriter Jankobus Seunnenga het gedicht In Memoriam Patris op muziek gezet. Die muzikale vertolking is twee keer 'live' ten gehore gebracht in de DKH maar heeft in het boek *Tienmaal In Memoriam Patris* tegelijkertijd een QR-code gekregen waardoor elke lezer van dat boek die vertolking ook kan beluisteren. Op de website www.slauerhoff-2018.nl is een film geplaatst met die opname.

h. Diverse externe optredens door of namens DKH over Slauerhoff

Waar dat maar mogelijk was heeft de DKH elders optredens verzorgd om aandacht te vragen voor de Slauerhoffevenementen in Huizum. Voorbeelden daarvan zijn het bezetten van een kraam tijdens het UIT-festival in Leeuwarden op 2 september j.l., optredens van Peter de Haan voor Podium TV tijdens de Tall Ships dagen in Harlingen (4 augustus), bij de Rotary in Leeuwarden, in het buurthuis van de naburige wijk de Wielepolle, bij boekhandel Van der Velde e.d. maar ook diverse interviews die door artistiek leider Gooitsen Eenling zijn gegeven over de Slauerhoffprojecten. Later verschijnt overigens nog een uitzending van het aan pelgrimeren gewijde TV-programma van de NCRV waarbij Gooitsen Eenling en de DKH prominent in beeld komen.

Naast externe optredens hebben verschillende groepen de DKH bezocht en daar kennis genomen van de plannen rond Slauerhoff. Te noemen zijn o.a. de startbijeenkomst van Under de Toer zelf, een bijeenkomst op 18 september j.l. van ruim 50 medewerkers van het landelijke Prins Bernhard Cultuurfonds die in de kerk en het nevengebouw de Voorhof zijn ontvangen en bezoeken van groepen of individuen die zich via de website 'Leen een Fries' bij de DKH hadden aangemeld.

i. Doeken met Slauerhoffteksten

De beeldend kunstenaar Henk de Lange uit Gytsjerk heeft door hem eerder gemaakte zeer lange doeken (ca. 20 meter) beschikbaar gesteld voor aankleding van het kerkhof. Een heel toepasselijke Slauerhofftekst (uit 'Zeekoorts') die hier maanden langs het water heeft gehangen luidde:

' Ik moet weer op zee gaan, een goed schip en in 't verschiet een ster om op aan te sturen, anders verlang ik niet.'

Hiervan hebben niet alleen veel bezoekers aan de DKH kennis genomen maar ook vele honderden bootjesbezitters die het afgelopen jaar voor het eerst gebruik hebben gemaakt van de doorgaande sloepenroute.

Tenslotte:

Under de Toer vroeg ons nog om in te gaan op enkele deelvragen:

- Inhoudelijke reflectie: we hebben onze plannen niet alleen met het nodige succes uitgevoerd maar veel meer gedaan dan aanvankelijk gedacht (voorbeeld: bij de theatervoorstelling werd grootser dan aanvankelijk gedacht, incl. het aantal voorstellingen; IMP kwam in maar liefst 10 talen uit in plaats van in 2 of zoals wat later de bedoeling werd in 5 talen).
- Samenwerking professionals – amateurs: zie hierboven.
- Europese connectie: Jever, hoofdstad van Landkreis Friesland heeft zowel bijgedragen aan de expositie (kunstwerk door Brigitte Frehsee) als aan het vertaalproject (Manfred Lattke, Ute Mecklenburg c.s.), er zijn over en weer bezoeken afgelegd en er komt volgend jaar naar alle verwachting een vervolg via een expositie van Friese kunstenaars in de galerie van Brigitte Frehsee. Mogelijk komt er volgend jaar ook nog een orgelconcert van een organist uit Jever in de DKH.
- Betrokken verenigingen en vrijwilligers: zie boven. Naast de meer dan 100 mensen die aan het totaal van evenementen rechtstreeks hebben meegewerkt incl. de verschillende koren die aan de theatervoorstelling deelnamen hebben we samengewerkt met de wijkorganisatie Huizum-Oost die al onze projecten voluit heeft gesteund, onze eigen werkgroepen met vrijwilligers (theater, exposities, p.r., lezingen, beheer etc.) en met tal van andere personen (vertalers, meelezers, uitgevers, dichter) en organisaties. Voorbeelden van die laatste categorie zijn de drie middelbare scholen (betreft zowel docenten als leerlingen), Keunstwurk, Historisch Centrum Leeuwarden, Vrij-Baan, Lân fan Taal, Tall Ships, St. Alde Fryske Tsjerken, boekhandel Van der Velde e.d.
- Aantal bezoekers: zie boven. Dat betreft alles bij elkaar een veelvoud van het totale aantal (1645) dat in het eerdere projectplan stond genoemd.
- Financiële afrekening: zie de separate afrekening.

November 2018

Namens cultureel podium Dorpskerk Huizum,
Peter de Haan